

Türkiye Ekopatoloji Dergisi'nin ilk 10 yılı (1995-2004) ve düşündürdükleri

The first 10 year period(1995-2004) of Turkish Journal of Ecopathology and some considerations

Prof. Dr. M. Şerefettin Canda

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı, İnciraltı-İzmir

Özet

Bu yazının amacı, Türkiye Ekopatoloji Dergisi'nin ilk 10 yılında (1995-2004) elde edilen sonuçları değerlendirmektir. Türkiye Ekopatoloji Dergisi, ilk 10 yılda, toplam 303 makale (27'si İngilizce) yayınlamıştır. Bu 303 makalenin %47.5 (144 makale)'i araştırma, %29.4 (89 makale)'ü olgu sunumu ve %23.1 (70 makale)'i derleme ya da benzer niteliktedir. Türkiye Ekopatoloji Dergisi'nde yayınlanan makaleler toplam 1630 sayfa olup, 106 sayfası renklidir.

Türkiye Ekopatoloji Dergisi, özellikle "ekopatoloji" konusunda bir platform oluşturmuştur. Bu konuda, yayınlanan bilimsel çalışmalara, katkı yapmaya çalışmıştır. Ayrıca Türkiye Ekopatoloji Dergisi, 1. Türkiye Ekopatoloji Kongresi (20-23 Nisan 2001 Sığacık-İzmir)'ni gerçekleştirmiş, aynı zamanda Türkiye Ekopatoloji Ödülleri kurmuştur. Önümüzdeki 10 yıllarda, Türkiye'de ekopatolojik çalışmalar daha da gelişecektir.

Anahtar sözcükler: Türkiye Ekopatoloji Dergisi, ekopatoloji, 1. Türkiye Ekopatoloji Kongresi, Türkiye Ekopatoloji ödülleri.

Bilimsel alanda yapılan yayınlar, bilimsel birikim ve yeterli alt yapı gerektirir, toplumun çağdaş dünya ile iletişimini sağlar, ayrıca toplumun güncel bilimsel gelişim düzeyinin bir göstergesidir. Bu nedenle bilimsel yayıncılık, çağdaş uluslararası ölçütlere uygunluğu ölçüsünde değer bulur.

Türkiye'de yayınlanan tıp dergilerinin, bilimsel düzeyimizin ortaya konulmasında ve belirlenmesinde önemli bir işlevi vardır. Bir yandan, bir çok genç bilim adamının araştırmaları yayınlanıp, bilgi paylaşılırken, diğer yandan da bu yayınlarla, ilgili dallarda çalışanların eğitimine de katkı sağlanır. Ayrıca, Türkiye'nin güncel ve olası bilim-

Summary

The aim of this article is to evaluate the outcomes that have been obtained during the first 10 year period (1995-2004) of Turkish Journal of Ecopathology. Overall 303 articles (27 in English) have been published in Turkish Journal of Ecopathology during the first 10 year period. Out of 303 articles, 47.5 % (144 articles) were original articles, 29.4% (89 articles) were case reports and 23.1% (70 articles) were reviews or related articles. The total number of pages of the articles published in Turkish Journal of Ecopathology is 1630 including 106 colour pages.

Turkish Journal of Ecopathology has constituted a platform regarding "ecopathology" in particular with contributions to the scientific work published in this area. Turkish Journal of Ecopathology organised the 1st Turkish Ecopathology Congress (20-23 April 2001 Sığacık-İzmir), and established the Turkish Ecopathology Awards. We think that ecopathological studies will progress in Turkey in the next decades.

Key words: Turkish Journal of Ecopathology, ecopathology, first Turkish Congress of Ecopathology, Turkish Ecopathology Awards.

sel potansiyelini ortaya serer, karşılaştırma olanağı sağlar ve geleceğe ışık tutar. Sağlıkla ilgili bilgiler, sürekli gelişir, yenilenir ve değişime uğrar, bu nedenle ekip çalışması "team work" gerekir (1-6).

"Ekopatoloji" kavramı ise, dünyada ve ülkemizde, yeni yeni önemi anlaşılan, güncel bir tanımlamadır. Hastalıkların ortaya çıkmasında, çevresel etkenlerin yol açtığı sağlık sorunları ve hastalıklar konusunda multidisipliner çalışmaları içine alır. "Medikal ekolojik patoloji", "medikal ekopatoloji" ya da "insan ekopatolojisi" biçiminde bir tanımlama daha doğru olabilir. Çünkü ekopatoloji kavramı tüm canlılar dünyasını içine alan genel bir tanımlamadır.

Medikal ekopatoloji, çevresel etkenlerin etkisiyle oluşan hastalıklar ile çeşitli kanser türleri, bulaşıcı ve paraziter hastalıklar ya da asbestos, fulorozis, benzen, kurşun, cıva zehirlenmeleri, iyot eksikliği, güneş ışınlarının etkileri, ozon tabakasının incelmeleri ve delinmesinin yol açtığı etkiler, elektro-magnetik dalgaların olası etkilerine dek varan, çok geniş bir spektrumunu içine alır.

Fransız bilim adamı JP Ganiere, hastalıkların, çeşitli çevresel, biyolojik, fiziksel vb etkenlerin sinerjik bir kombinasyonu olduğunu bildirmiştir. 1993 Ekim ayında bir Uluslararası Ekopatoloji Konferansı, Fransa'nın Clermont kentinde toplanmıştır (1). İnsanda medikal ekopatoloji konusunda çalışan Türkiye Ekopatoloji Dergisi de, 1995 yılında yayın yaşamına başlamıştır.

Bu yazının amacı, Türkiye Ekopatoloji Dergisi'nin, çok yoğun bir çalışma temposu içinde geçen ilk 10 yılında, yapabildiklerimizi, elde ettiğimiz sonuçları, öncü nitelikteki çalışmalarımızı, ileriye yönelik hedeflerimizi ve bu arada ülkemizdeki bilimsel dergi yayıncılığı konusundaki düşüncelerimizi sizlerle paylaşmaktır.

Başlıca özellikleri

Türkiye Ekopatoloji Dergisi (TEPD - Tr Ekopatol Derg) / Turkish Journal of Ecopathology (TJEP - Tr J Ecopathol), ilk sayısını 1995'de yayınlarken "Tr Ekopatol Derg 1995; 1(1-4): 1-156", yayın yaşamına adımını atmıştır. Yılda 4 sayı (2 'şer birleşik sayı) yayınlanan TEPD, 2004'de 10. cildini tamamlamıştır "Tr Ekopatol Derg 2004; 10(1-4); 1-160".

Türkiye Ekopatoloji Dergisi'nin kurucuları Prof. Dr. M. Şerefettin Canda ve Prof. Dr. Tülay Canda'dır. Başlangıçtan bu güne dek, editörlük görevini Prof. Dr. M. Şerefettin Canda yürütmüştür. Bunun yanı sıra, 7. Cilt, Sayı 3-4, Yıl 2001'den başlayarak, yardımcı editörlük oluşturulmuş olup, bu görevi de Prof. Dr. Tülay Canda ile Prof. Dr. H. Uğur Pabuççuoğlu yürütmektedir.

Türk Tıp Dizini "TÜBİTAK-ULAKBİM" (<http://www.ulakbim.gov.tr>) (zaman zaman) ile Türk Medline Dizini'nde (<http://medline.pleksus.com.tr/>) (özetlerle) yer alan TEPD, 10 yıllık deneyimin de ışığında, giderek daha kapsamlı ve üst düzeyde bilimsel hazırlık ve içerik ile çıkmaktadır. Web adresi de şöyledir: <http://www.tepd.org>

Türkiye Ekopatoloji Dergisi, Türkçe yanısıra İngilizce makale de yayınlayan, iki dilli bir dergidir ve şimdiye dek 27 makale İngilizce yayınlanmıştır.

Güncel olarak, uluslararası tıp kaynak, yayın ve dizinlerinin İngilizce'nin tümüyle etkisinde olduğu gerçeğine

karşın, TEPD'nin yayın ilkelerinin temelini, Türkçenin bilim dili olarak gelişmesi ve ilerlemesi, arı, yalın ve özleşmiş bir dil anlayışı oluşturmuştur.

Türkiye Ekopatoloji Dergisi'nin her sayısında yer alan makaleler "in house editing" yanı sıra, "peer review" için, en az 2 ilgili danışmana, gerektiğinde de daha çok sayıdaki danışmana gönderilir.

Böylece, TEPD çok sayıda kişinin katılımı, katkısı ve etkileşimi ile ortaya çıkmaktadır, aynı zamanda bir "okul" kimliği kazanmıştır.

Türkiye Ekopatoloji Dergisi'nin, ulaştığı bilimsel düzeyin korunması, gelişmesi, ilerlemesi ve yeni açılımlar yapabilmesinde, bu çalışma düzeni ve işbirliğinin önemli yeri vardır.

Türkiye Ekopatoloji Dergisi'nin, başlangıcından bu yana, editöryal kurul ve danışman kurulunda yer alarak, özveri ile görev yapan, bilgisi ile ışık saçan, "paylaşıldıkça çoğalan iki şey var, bilim ve sevgi" ilkesini yürekten benimsemiş, çok değerli bilim adamlarına, içten teşekkürlerimi sunarım.

1995-2004 yılları arasındaki ilk 10 yıllık dönemde çıkan, 10 cilt ve 40 sayı TEPD'ndeki toplam 303 makalenin, yaklaşık %47.5 (144 makale)'i araştırma, %29.4 (89 makale)'ü olgu sunumu ve %23.1 (70 makale)'i derleme ya da benzer nitelikte olup, toplam 1630 sayfadır, bunun da 106 sayfası renklidir (Tablo I).

Her sayının danışma kurulu ayrıca belirtilmiştir. Son 6 yılda (5. ciltten sonra) ise, her sayının danışmanları, hakemleri yalnız o sayıdaki makaleleri inceleyenlerden oluşmuştur.

Makale başlıkları, özetler ve anahtar sözcükler Türkçe ve İngilizce'dir. Anahtar sözcükler, uluslararası "Tıp konu başlıkları" (Medical subject headings-MeSH) kurallarına uygun biçimde seçilmiştir. Özetler 6. cilt ile birlikte "yapılandırılmış özet" biçiminde hazırlanmıştır. Bu nedenle İngilizce uluslararası dizinlere girme olanağı bulunmaktadır.

Uluslararası kaynaklar yanısıra, yerli kaynak ve yayınların kullanımına da özel önem verilmiştir. Bunun için, Türk Patoloji Dergisi (İstanbul), Patoloji Bülteni (Ankara), Türk Neoplazi Dergisi (Sivas), Türkiye Ekopatoloji Dergisi (İzmir), Turkish Journal of Cancer (Ankara), Turkish Journal Of Medical Sciences (Ankara), TÜBİTAK-ULAKBİM Türk Tıp Dizini, TürkMedline ve Patoloji İndeksi (Adana) önemli başvuru kaynakları olarak gösterilmiştir (7).

Tablo I. 1995-2004 döneminde TEPD'de yer alan bilimsel yayınların dağılımı.

Yıl Year	Cilt Volum	Sayı Number	Araştırma Research	Olgu sunumu Case report	Derleme Review	Toplam Total	Sayfa Page
1995	I	1-4	20	1	9	30	1-156
1996	II	1-4	19	3	7	29	1-135
1997	III	1-4	13	11	6	30	1-180
1998	IV	1-4	16	13	7	36	1-187
1999	V	1-4	11	11	6	28	1-148
2000	VI	1-4	22	13	11	46	1-258
2001	VII	1-4	15	12	5	32	1-152
2002	VIII	1-4	14	9	5	28	1-128
2003	IX	1-4	7	10	4	21	1-126
2004	X	1-4	7	6	10	23	1-160
Toplam/Total	I-X	40(n)	144 (%47.5)	89 (%29.4)	70 (%23.1)	303	1630

Özel sayılar

Türkiye Ekopatoloji Dergisi'nin 5'i "Özel sayı" olarak yayınlanmıştır. Bunlar; Meme Kanseri (2 sayı), Ekinokokkozis, Prof. Dr. M. Yavuz Aksu, Prof. Dr. İsmail Ulutaş, Prof. Dr. Nejat Sabuncu ve Nöropatoloji özel sayıdır. Ayrıca, Prof. Dr. Yavuz Aksu, Prof. Dr. İsmail Ulutaş ve Prof. Dr. Nejat Sabuncu'nun resimleri, özel sayı dergilerin kapağına basılmıştır (Tablo II) (Resim 1-3).

Türkiye Ekopatoloji Dergisi, atıf alma açısından, özellikle konu başlıklı özel sayıları (Meme Kanseri, Ekinokokkozis, Nöropatoloji) dikkate değer bir yerdedir. Örneğin 2000 yılına dek Türkiye'de yayınlanmış meme kanseri konusundaki 10 özel sayı içerisinde, birden çok sayıda özel sayı çıkaran tek dergi (2 sayı) TEPD'dir (8-11).

Tablo II. 10 yıllık dönemde, Türkiye Ekopatoloji Dergisi'nin yayınladığı özel sayılar.

Meme Kanseri	TEPD 1995;1(1-2):1-54
Ekinokokkozis	TEPD 1995;1(3-4):55-156
Meme Kanseri	TEPD 1999;5(3-4):87-148
Prof. Dr. M. Yavuz Aksu	TEPD 2000;6(1-2):1-112
Prof. Dr. İsmail Ulutaş	TEPD 2001;7(3-4):71-152
Prof. Dr. Nejat Sabuncu ve Nöropatoloji	TEPD 2004;X(1-2):1-94

Etkinlikler

Türkiye Ekopatoloji Dergisi, 7 İzmir Güncel Tıp Günleri ile, bu çerçevede 1 Sempozyum ve 1 Türkiye Ekopatoloji Kongresi (Tablo III) yanı sıra, 3'ü tiroid ince iğne aspirasyon biyopsisi (TİİAB) konusunda olmak üzere, 5 kurs yapmıştır (Tablo IV).

Bunların 5'i uluslararası katılımlı olup, başlıca katılımcılar şunlardır: Prof. Dr. Donald Lewling-İngiltere, Prof. Dr. Adriean Van Der Meijden-Hollanda, Prof. Dr. Walter Ryd Göteborg-İsveç, Prof. Dr. Gunnar Hillerdal Stockholm-İsveç ve Assist. Prof. Dr. Murat Gökten Arkansas ABD.

Tablo III. 10 yıllık dönemde, Türkiye Ekopatoloji Dergisi'nin düzenlediği sempozyum, kongre ve güncel tıp günleri

I. İzmir Güncel Tıp Günleri: Meme Kanseri Güncel Yaklaşımlar Sempozyumu, 3 Nisan 1995, E.Ü. Atatürk Kültür Merkezi, Konak-İzmir
II. İzmir Güncel Tıp Günleri, 1-4 Nisan 1996, E.Ü. Atatürk Kültür Merkezi, Konak-İzmir
III. İzmir Güncel Tıp Günleri, Uluslararası katılımlı, 31 Mart-5 Nisan 1997 E.Ü. Atatürk Kültür Merkezi, Konak-İzmir
IV. İzmir Güncel Tıp Günleri, 30 Mart- 1 Nisan 1998, DEÜTF Konferans Salonu, İnciraltı-İzmir
V. İzmir Güncel Tıp Günleri, Uluslararası katılımlı. 21. 10,1999, DEÜTF Derslikler Konferans Salonu, İnciraltı-İzmir
VI. İzmir Güncel Tıp Günleri, 15 Aralık 2000, E.Ü. Atatürk Kültür Merkezi, Tiyatro Salonu, Konak-İzmir.
VII. İzmir Güncel Tıp Günleri: I. Türkiye Ekopatoloji Kongresi, Uluslararası katılımlı. "Türkiye'de 2000'li yıllarda güncel ve olası asbestoz ve mezotelyoma sorunu", 20-23 Nisan 2001, Güven İkinci Bahar Sağlık Tesisleri, Sığacık, Seferihisar-İzmir.

Birinci Türkiye Ekopatoloji Kongresi, TEPD tarafından düzenlendi, Uluslararası katılımlı olarak (Prof. Dr. Gunnar Hillerdal Stockholm-İsveç) 20-23 Nisan 2001 günlerinde Sığacık-Seferihisar'da gerçekleşti ve açılışı Ege Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ülkü Bayındır tarafından yapıldı. Türkiye'de bir ilk olan bu kongrede, "Türkiye'de 2000'li yıllarda güncel ve olası asbestoz ve mezotelyoma sorunu" işlendi. Onkolojik Nöropatoloji Kursu (19-20 Haziran 2004) da, diğer konuşmacılar yanı sıra, ABD'den Dr. Murat Gökden'nin konuk konuşmacı olarak katılımı ile gerçekleşti (Tablo V) .

Prof. Dr. Nejat Sabuncu Konferansı iki kez yapıldı. İlki 5 Nisan 1997 günü Prof. Dr. Çiçek Bayındır tarafından "Beyin Tümörlerinde Stereotaksi" konusunda, ikincisini de Prof. Dr. H. Uğur Pabuççuoğlu tarafından 20 Haziran

2004 günü Onkolojik Nöropatoloji Kursu içinde "Orbital Tümörler" konusunda verildi (Tablo VI).

Türkiye Ekopatoloji Dergisi tarafından, "Türkiye Ekopatoloji Ödülleri" kurulmuş, şimdiye dek 3 kez verilmiş ve toplam 21 ödül dağıtılmıştır (Tablo VII).

Türkiye Ekopatoloji Dergisi, "Türkiye'de patoloji ve tıp bilimlerinin gelişmesine hizmeti geçenler köşesi" oluşturmuş ve bu kapsamda, örnek özellikleri ve hizmetleri olan, bir çok değerli bilim adamı ve Hocamızın anısını yaşatmaya ve genç kuşaklara aktarmaya çalışmıştır (Tablo VIII).

Tablo IV. 10 yıllık dönemde, Türkiye Ekopatoloji Dergisi'nin düzenlediği kurslar.

Tiroid İnce İğne Aspirasyon Biyopsi Kursu I	(4 Nisan 1996)
Tiroid İnce İğne Aspirasyon Biyopsi Kursu II	(4 Nisan 1997)
Tiroid İnce İğne Aspirasyon Biyopsi Kursu III	(15 Aralık 2000)
İzmir Mezuniyet Sonrası Hipertansyon Kursu	(30 Mart 1998)
Meme Sitopatoloji Kursu	(20-21 Aralık 2003)
Onkolojik Nöropatoloji Kursu	(19-20 Haziran 2004)

Tablo V. Uluslararası katılımı olarak gerçekleşen toplantılar.

Prof. Dr. Donald Lewling İngiltere	
5. İzmir Güncel Tıp Günleri	(21. 10. 1999)
Prof. Dr. Adrieen Van Der Meijden Hollanda	
5. İzmir Güncel Tıp Günleri	(21. 10. 1999)
Prof. Dr. Walter Ryd, Göteborg-İsveç	
3. İzmir Güncel Tıp Günleri	(31.03-05.04.1997)
Prof. Dr. Gunnar Hillerdal Stockholm-İsveç	
Türkiye Ekopatoloji Kongresi	20-23. 04. 2001)
Assist. Prof. Dr. Murat Gökden Arkansas ABD	
Onkolojik Nöropatoloji Kursu	(19-20.06.2004)

İlk kez, İzmir Bölgesel Onkoloji Hastanesi'nin kurulması ve gerekliliği konusunun tartışıldığı bir Açıkoturum, 1 Nisan 1998'de, İzmir Tabib Odası Başkanı ve İzmir İl Sağlık Müdürü'nün de katılımı ile TEPD'nce düzenlenmiştir.

Tablo VI. Prof. Dr. Nejat Sabuncu Konferansları.

Prof. Dr. Çiçek Bayındır	
Beyin tümörlerinde stereotaksi	5 Nisan 1997
Prof. Dr. H. Uğur Pabuççuoğlu	
Orbital tümörler	20 Haziran 2004

Tablo VII. 10 yıllık dönemde, TEPD'nce verilen Türkiye Ekopatoloji Ödülleri.

1995 Türkiye Ekopatoloji Ödülleri	1 Nisan 1996
Doç. Dr. Olcay Birgül	
Prof. Dr. Aykut Kence	
Prof. Dr. İnci Gökmen	
1996 Türkiye Ekopatoloji Ödülleri	31 Mart 1997
Prof. Dr. Selahattin Yazıcıoğlu	
Prof. Dr. Y. İzzettin Barış	
Prof. Dr. Necla Özdemir	
Prof. Dr. Muzaffer Metintaş	
Prof. Dr. Özden Günel	
Prof. Dr. Emel Tümbay	
Gazeteci Ümit Otan	
Berg. Beled. Bşk. Sefa Taşkın	
1997 Türkiye Ekopatoloji Ödülleri	1 Nisan 1998
Prof. Dr. Muzaffer Aksoy	
Prof. Dr. Yıldız Erhan	
Prof. Dr. Esin Emin Üstün	
Prof. Dr. Nadir Paksoy	
Prof. Dr. Münir Kınay	
Prof. Dr. Namık Aksoycan	
Prof. Dr. Kemal Özsan	
Opr. Dr. Erol Kaymak	
Av. Senih Özyay	

Tablo VIII. Türkiye'de patolojinin ve tıp bilimlerinin gelişmesine katkıda bulunanlar, bu konuda yazılan makaleler ve yazarları.

Prof. Dr. Behsan Önel (1 Mart 1934, Çerkezköy, Tekirdağ-29 Kasım 1995, Ankara): Yaşamı ve bilimsel çalışmaları. Tr Ekopatol Derg 1996;2(1-2):45-50 (Prof. Dr. M. Şerefettin Canda).

Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar (1873, Harput-Elazığ-1936, İstanbul): Türkiye'de kanser mücadelesinin aledarı Hamdi Hoca. Ankara: Ayıldız Matbaası, 1961. Gülhane Askeri Tıp Akademisi Bülteni 1961;5(4-5):313-316. Tr Ekopatol Derg 1996;2(1-2):51-53 (Prof. Dr. Osman Nuri Aker).

Prof. Dr. Osman Nuri Aker (1916, Salihi-Manisa-1997, Ankara): Yaşamı ve bilimsel çalışmaları. Tr Ekopatol Derg 1996;2(3-4):123-125 (Prof. Dr. M. Şerefettin Canda).

Hamdi Suat Aknar'ın Türk patoloji tarihindeki yeri. Tr Ekopatol Derg 1997;3(1-2):58-65 (Doç. Dr. Selda Seçkin, Doç. Dr. Fehmi Aksoy).

Prof. Dr. Nejat Sabuncu: Yaşamı ve bilimsel çalışmaları. Tr Ekopatol Derg 1997;3(1-2):66-69 (Prof. Dr. M. Şerefettin Canda).

Prof. Dr. Senay Öztop (21.6.1940, Malatya-28.4.1998, Bornova-İzmir): Yaşamı ve bilimsel çalışmaları. Tr Ekopatol Derg 1998;4(1-2):91-97 (Prof. Dr. M. Şerefettin Canda).

Prof. Dr. Necla Özdemir (1945, Mardin-28.3.1999): Yaşamı ve bilimsel çalışmaları. Tr Ekopatol Derg 1999;5(1-2):79-85 (Prof. Dr. M. Şerefettin Canda).

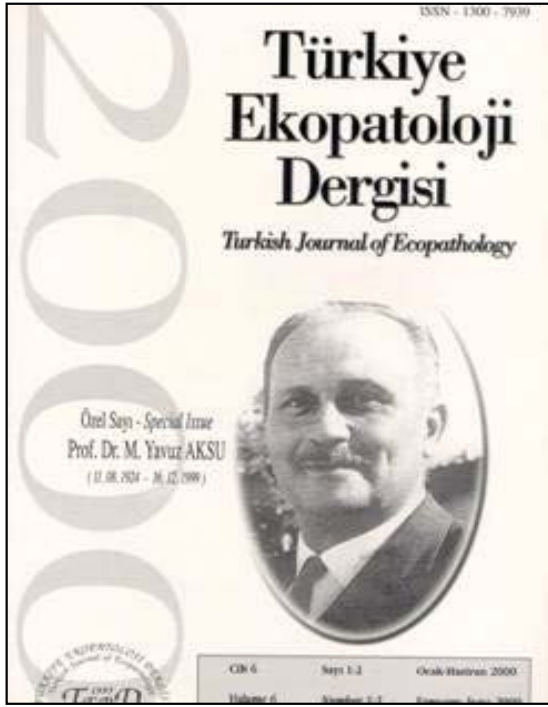
Prof. Dr. M. Yavuz Aksu (11.8.1924, Bursa-16.12.1999, Eski foça-İzmir): Yaşamı ve bilimsel çalışmaları. Tr Ekopatol Derg 2000;6(1-2):101-108 (Prof. Dr. M. Şerefettin Canda).

Dr. Cahit Başkök (1923, Ankara-8.12.1983, Ankara): Yaşamı, bilimsel çalışmaları ve bilimsel mirası. Tr Ekopatol Derg 2000;6(3-4):239-245 (Doç. Dr. Çiğdem Gökçe).

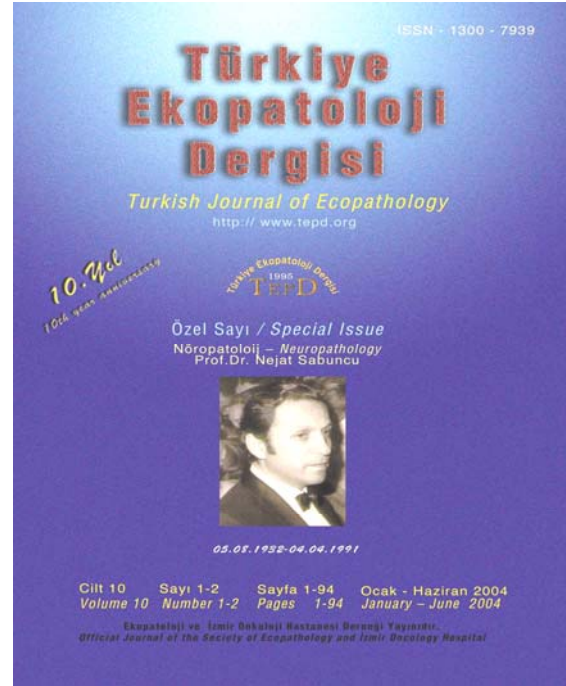
Prof. Dr. İsmail Ulutaş (19 Mayıs 1919, Samsun-5 12.2001, Bornova-İzmir): Yaşamı ve bilimsel çalışmaları. Tr Ekopatol Derg 2001;7(3-4):145-148 (Prof. Dr. M. Şerefettin Canda).

Prof. Dr. H. Rüknettin Öğütman (14 Mayıs 1925-19 Temmuz 1997, İstanbul): Kısa yaşam öyküsü, yapıtları ve anılar. Tr Ekopatol Derg 2003;9(1-2):49-53 (Prof. Dr. Gülendame Saygı).

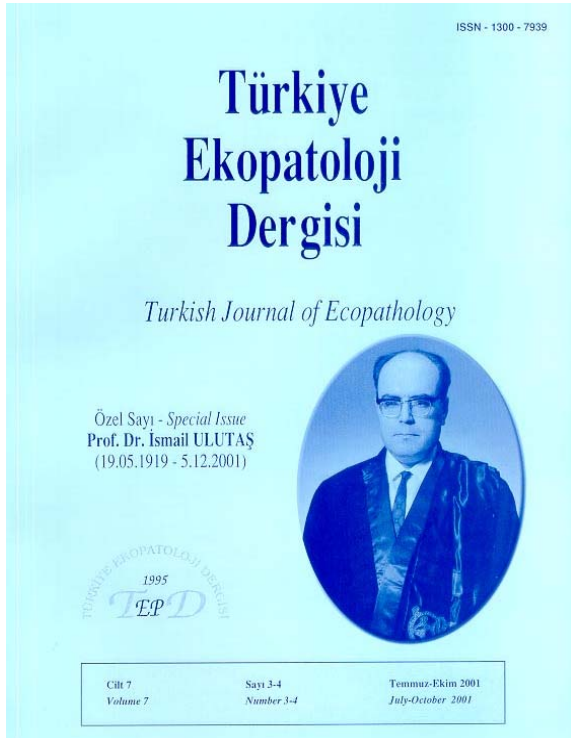
Prof. Dr. Nejat Sabuncu: Yaşamı ve yapıtları. Tr Ekopatol Derg 2004;10(1-2): 1-4 (Prof. Dr. H. Uğur Pabuççuoğlu).

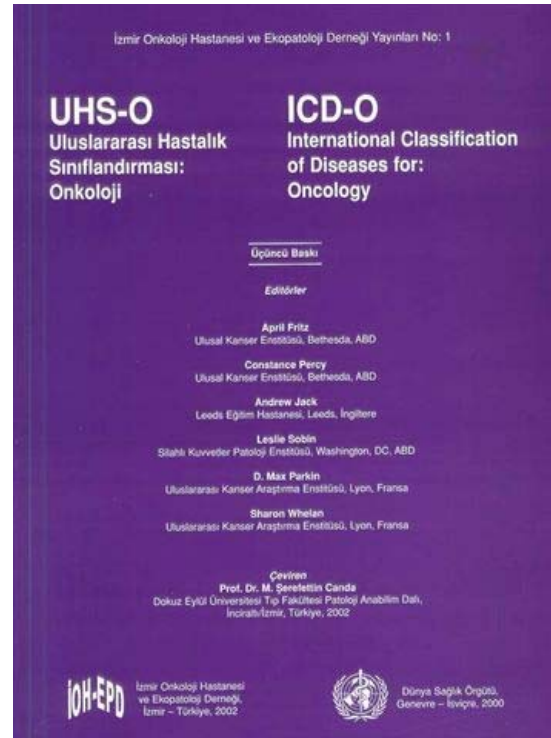
Resim 1. Türkiye Ekopatoloji Dergisi'nin Prof. Dr. M. Yavuz Aksu Özel Sayısı [Tr Ekopatol Derg 2000; 6 (1-2):1-112].

Resim 3. Türkiye Ekopatoloji Dergisi'nin Prof. Dr. Nejat Sabuncu ve Nöropatoloji Özel Sayısı [Tr Ekopatol Derg 2004; 10 (1-2): 1-94].

Resim 2. Türkiye Ekopatoloji Dergisi'nin Prof. Dr. İsmail Ulutaş Özel Sayısı [Tr Ekopatol Derg 2001; 7 (3-4): 71-152].

Resim 4. DSÖ'nün ICD-O kitabının, Türkçe baskısı, 2002.

Yayınların geldiği kaynaklar

Türkiye Ekopatoloji Dergisi'ne, Türkiye'nin her yerinden ve yöresindeki üniversite ve hastanelerden yayın gelmiştir. Yaklaşık olarak, makalelerin %60'ı 3 büyük kentten (İstanbul, Ankara, İzmir), %40'ı da Anadolu Üniversiteleri'nden gelmiştir. Yayınlanan makalelerin yarısı (%50-151 makale) İzmir'deki kuruluşlardan, özellikle Dokuz Eylül Üniversitesi'nden gelmiştir.

Ayrıca sırası ile Eskişehir, Erzurum, Diyarbakır, Sivas, Manisa, Edirne, Mersin, Bursa, Konya, Malatya, Antalya, Elazığ, Denizli, İzmit, Gaziantep, Şanlıurfa'dan da gelmiş değişik sayıda yayınlar vardır.

Türkçe tıp dilinin önemi

Türkiye'de bilimsel yayıncılık ve yarınlarla ilgili düşünceler Türkçe'nin uluslararası bilim dili olma yolunda ilerlemesi ve Türkçe yayınların ve üretilen bilgilerin, daha geniş kitlelere ulaşması, etkinliğini arttırması için, özellikle yakın ve uzak çevremizdeki, Türkçe'nin geçerli olabileceği ülkeleri ve Türkiye Türkçesi ile eğitim yapan kurum ve üniversiteleri de dikkate almalıyız. Bunun için, "ortak alfabe" konusu çok önemlidir.

DSÖ'nün web sayfasındaki, Dünya'da çok konuşulan dillere çevrilmiş ve tarafımızca iki kez (1992, 2002) Türkçeleştirilen ICD-O kitabındaki kodların kullanımının yaygınlaştırılması da bu konuda gereklidir (Resim 4). Bu etkenler, "Türkçe Tıp Dizini"'nin etkisinin gelişmesine katkıda bulunabilir (12-14). Örneğin, TÜBİTAK-ULAKBİM, YÖK, Sağlık Bakanlığı ve Kültür Bakanlığı'nin eşgüdümü ve uzun erimli çalışmaları yararlı olabilir.

Ayrıca, son yıllarda, özellikle Üniversitelerdeki akademik yükselme ölçütlerinde "Yabancı-İngilizce yayın" ağırlığının artması, doçentlik tezi'nin kaldırılması vb etkenlerin, Türkçe tıp yayınlarının, nitelik ve niceliği üzerinde olumsuz etkileri olmuştur.

Özgün orijinal araştırma, teknoloji ve yenilik üreten çalışmalar, deneysel çalışmalar, yerel ekopatolojik araştırmaların ve etki değeri yüksek uluslararası belirli dergilerdeki yayınların daha çok gerçekleşmesi için, içeride de bilimsel çitayı yükseltmek gerekiyor. Ayrıca, hiç olmazsa komşu ülkelerle, örneğin Yunanistan, Bulgaristan, İsrail, Ukrayna vb ülkelerle kendimizi karşılaştırmalıyız.

Öneriler

- 1) Türk Tıp Dizini "TÜBİTAK-ULAKBİM, TürkMedline, Türk Tabipleri Birliği Ulusal Tıp Yayınları Veri Tabanı, YÖK Süreli Yayınlar Kataloğu, vb çalışmalar, bir birlik ya da eşgüdüm düzeni oluşturarak, daha güçlü ve kapsamlı bir Türkçe Tıp Dizini yapısı oluşturmalıdır. Türk Medline'in çalışmaları, gerçekten övgüye değerdir.
- 2) Türkiye'nin ve bilimsel tıp dergiciliğinin, daha ileri gitmesi, çevre ülkelere ve uluslararası alanda etkinleşmesi, İngilizce yanısıra, Türkçe'nin uluslararası bilim dili olma yolunda ilerlemesi için, ulusal tıp dergilerini

çıkaran kuruluşların, yukarıda değinilen çerçeve içinde desteklenmesi ve editörlerin eğitiminin geliştirilmesi gereklidir.

- 3) Türk Tıp Dizini "TÜBİTAK-ULAKBİM"ne girecek dergi seçiminde, makalelerin bilimsel düzeyini ve orijinalliğini öncelikle dikkate almalı, "birleşik sayı" biçiminde çıkan dergileri de göz önüne alarak, en az 2 ayrı sayı (birleşik sayı da olsa) çıkma koşulu yeterli bulunmalıdır.
- 4) Güncel ve geçerli olanaklar içinde, örneğin TEPE'din yılda 2'şer birleşik sayı biçiminde olmak üzere ve 10 yıl süre ile sürekliliğini, ölçütlerini ve özelliklerini koruyabilmiş olması, başlı başına bir başarıdır. Ayrıca, Türkçe dergilerde çıkan makaleler, kimi uluslararası yayında "kaynak-literatür" olarak da kullanılabilir ve bu konuda hiçbir engel yoktur.
- 5) Türkçe bilimsel yayınların, akademik yükseltmelerdeki etkinliğinin arttırılması, Türkçe Tıp Dergileri'nin uluslararası düzeyde gelişme ve etkinlik sağlaması ile koşuttur.
- 6) Üniversitelerin birikim ve olanaklarını (kağıt, bilgisayar, program, basımevi, sekreteryası, iletişim vb), bilimsel dergilerce ortak kullanımının kolaylaştırılması ya da öncelik tanınması için, örneğin YÖK'ün bu konudaki bir kararı, belki de yakın erimde bir yarar sağlayabilir.
- 7) Türkiye'nin ulaştığı güncel genç ve eğitilmiş insan potansiyeli, bilimsel düzeyi, bilimsel toplantı, yayın ve dergi olanakları, bu alanda Türkiye'nin bölgenin çekim merkezi olmasını, (örneğin giderek komşu ülkelerin hastalarının ve etkin kişilerinin, Türkiye'ye daha çok gelmesini, öğrencilerinin, bilim adamlarının ve buna bağlı başka ardışık katma değerleri) sağlayabilecek ve çevre ülkelere de katkı yapabilecek düzeydedir.

Sonuç

Sonuç olarak, TEPE'din ilk 10 yıllık deneyimin sonunda, Türkiye'nin her yerinden gelen 303 bilimsel makale yayınlanmış, giderek dergi bir "okul" kimliği kazanmıştır.

Türkiye Ekopatoloji Dergisi, yeni ve güncel bir kavram olan, "medikal ekopatoloji" ya da "insan ekopatolojisi" konusunda, kimi ilginç makalelerin ortaya çıkmasına ve özendirilmesine ortam hazırlamış (Tablo IX), bu konuda yeni bir platform oluşturmuş, 1. Türkiye Ekopatoloji Kongresi'ni toplamış, Türkiye Ekopatoloji Ödülleri'ni kurmuş, hekimlerimizin mezuniyet sonrası eğitimine katkıda bulunarak, sonuçta Türk tıbbına, yeniden kendi oluşturduğu ve yarattığı olanaklarla, hizmet etmeye çalışmıştır.

Bu konuda, Türkiye bütünü içinde, ortaya konulan ortak emek ve çabaların, Türkiye'nin bilimsel yarınlarda, ulusal ve uluslararası alandaki gelişmesinde, bilimsel bir çekim merkezi olarak ilerlemesinde, değer bulmasını diliyoruz.

Unutmamalıyız ki, Atatürk devrimlerinin kuşaklar boyu süren en büyük etkisi dil ve alfabe konusunda olmuştur. Güncel olarak ve her geçen gün bunu daha iyi anlıyoruz.

Tablo IX. Türkiye Ekopatoloji Dergisi'nin ilk 10 yılda yayınladığı 303 makale içinde, "ekopatoloji" kavramına daha yakın bulunan başlıca makaleler, konularına göre alt başlıklar altında verilmiştir.

I. EKOPATOLOJİ VE ÇEVRESEL ALANA İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

Ekopatolojinin Türkiye açısından önemi

(Canda MŞ). Tr Ekopatoloji Derg 1995; 1(1-2): 1-3.

Gediz çevresinde bir ekolojik inceleme

Canda MŞ, Canda AE. Tr Ekopatol Derg 2000; 6(1-2): 67-72.

Karakılınçlı Köyü'nde malignite oranı gerçekten yüksek mi?

(Çelik P, Akın M, Yorgancıoğlu A, Topçu F, Keskin T, Göktaş T, Orman A, Yağız D, Özcan C, Yiğitoğlu R). Tr Ekopatol Derg 1998; 4(3-4): 148-151.

Is the age of diagnosis of the familial Mediterranean fever different among the children living in urban and rural areas?

(Soylu A, Türkmen M, Kavukçu S). Tr Ekopatol derg 2002; 8(3-4): 84-87.

Türk popülasyonunda adenozin deaminaz (ADA) enziminin polimorfizmi ve allel sıklığı

(Göze AI, Perçin EF). Tr Ekopatol Derg 2001; 7(3-4): 71-74.

II. EKINOKOKKOZİS VE PARAZİTER ETKENLER

Ekinokokkozis patolojisi (50 olgu) ve Türkiye'de güncel ekinokokkozis sorunu

(Canda MŞ). Tr Ekopatol Derg 1995; 1(3-4): 55-58.

Türkiye Ekinokokkozis haritası ve kaynakçası

Canda MŞ, Canda T). Tr Ekopatol Derg 1995; 1(3-4): 59-69..

Ekinokokkozis olgularının retrospektif incelenmesi (193 olgu)

(Yerci Ö, Filiz G, Özuysal S, Tolunay Ş, Erol O). Tr Ekopatol Derg 1996; 2(3-4): 83-86.

Örümcek sokması ve akut karın

(Ergene Ü, Çete Y, Hacıyanlı M). Tr Ekopatol Derg 1996; 2(3-4): 119-122.

Schistosoma ve mesane yassı epitel hücreli karsinomu.

(Arıcı S, Eğilmez R, Cevit C). Tr Ekopatol Derg 1997; 3(1-2): 50-52.

Retrospective analysis of appendix vermiformis specimens for intestinal helminths

(Eğilmez R, Saygı G, Aker H, Elagöz Ş). Tr Ekopatol Derg 2000; 6(1-2): 1-4.

Eskişehir yöresinde apendektomilerde izlenen patolojik bulguların araştırılması.

(Kabukçuoğlu S, Bildirici K, Tel N, Öner Ü, Paşaoğlu Ö, Işıksay S, Yaşar B, Özalp S). Tr Ekopatol Derg 2001; 7(3-4): 25-32.

III. MEZOTELYOMA VE ASBESTOZ

Ege Bölgesi'nde malign mezotelioma (201 olgu)

(Akpınar O, Kılınç O, Akkoçlu A, Canda MŞ, Gönlügür U). Tr Ekopatol Derg 1996; 2(1-2): 5-8.

Plevral mezotelioma patolojisi ve değerlendirilmede yeni yaklaşımlar

(Öztek İ). Tr Ekopatol Derg 1997; 3(3-4): 128-143.

Asemptomatik asbest işçilerinde yüksek rezolusyonlu BT bulguları ile ILO skorlaması ve solunum fonksiyon testi sonuçlarının karşılaştırılması

(Osma E, Çımrın AH, Balcı P, Alkan Y, Akkoçlu A). Tr ekopatol Derg 1998; 4(1-2): 33-37.

Gediz bölgesi ve Çukurören Köyü'nde asbestoz sorunu

(Canda MŞ, Canda AE). Tr Ekopatol Derg 1998; 4(3-4): 157-162

Türkiye'de asbestoz sorunu ile 5 olgunun sunumu

(Canda MŞ, Güray M, Topal AN, Görücü G). Tr Ekopatol Derg 2001; 7(3-4): 37-40.

Diyarbakır yöresinde malign plevral mezotelioma sıklığı

(Yaldız M, Kırbaş G, Uzunlar AK, Kılınç N, Şenyiğit A). Tr Ekopatol Derg 2001; 7(3-4): 88-92.

Benign ve malign mezotel proliferasyonu ayırıcı tanı özellikleri ve Sivas bölgesinden 83 mezotelioma olgusunun sunumu

(Elagöz Ş, Kıvanç F, Göze F). Tr Ekopatol Derg 2001; 7(3-4): 93-97.

Environmental asbestos in Turkey and the international experience

(Hillerdal G). Tr Ekopatol Derg 2001; 7(3-4): 57-60.

IV. KANSER SIKLIĞI

Eskişehir İli'nde 1992-1995 yılları arasında görülen kanser olgularının istatistiksel değerlendirilmesi

(Dündar E, Öner Ü, Işıksay S, Tel N, Kabukçuoğlu S). Tr Ekopatoloji Derg 1998; 4(3-4): 101-106.

İzmir ve Ege bölgesi'nde kadında meme kanseri sıklığı

(Çobanoğlu M, Kayar R). Tr Ekopatoloji Derg 1995; 1(1-2): 4-8.

254 meme kanserlide mastektomiyle alınan geç sonuçlar

(Kayar R, Çobanoğlu M, güngör O, Bayol Ü, Emiroğlu M). Tr Ekopatol Derg 1999; 5(3-4): 104-108.

Erzurum yöresinde meme lezyonlarının histolojik tür ve yaşa göre dağılımı.

(Gürsan N, Erman Z, Erdoğan F, Gündoğdu C). Tr Ekopatol Derg 2001; 7(3-4): 85-87.

Tablo IX'un devamı

İzmir bölgesinde tiroid kanserleri (159 olgu)

(Canda MŞ, Ulukuş Ç, Harmancıoğlu Ö, Saydam S, Gökçe Ö, İğci E, Biberöglü E, Yeşil S, Yenici O, Koçdor MA, Hekimsoy Z, Çömlekçi A). Tr Ekopatol Derg 1999; 5(1-2):13-16.

Gaziantep yöresinde ovaryum tümörlerinin histolojik türleri ve yaşa göre dağılımı

(Karakök M, Sarı İ, Erkilic S, Kuyucu N). Tr Ekopatol Derg 2000; 6(3-4):151-156.

Mersin ili'nde sindirim dizgesi tümörleri'nin sıklığı

(Ayдын Ö, Düşmez D, Polat A, Eğilmez R). Tr Ekopatol Derg 2001; 7(3-4): 80-84.

V. ÇEVRESEL KİMYASAL VE FİZİKSEL ETKENLER**Bıdırıcılarda akrilamid toksikasyonunda nöroflament proteinlerindeki (NFP) değişiklikler**

(Bilgiç HN, Yıldırım Ş, Bilgiç A, Yeşildere T, Öztekin İ). Tr Ekopatol Derg 1996; 2(3-4): 79-82.

Tiner inhalasyonunun histopatoloji bulguları (Deneysel sonuçlar)

(Öztekin İ, Saygı A, Zor E, Baloğlu H, Süngün F, Uğurlu S, Erçağ E, Özbeyli D). Tr Ekopatol Derg 1998; 4(3-4): 189-194.

Sinuzoidal magnetik alanın sıçan böbrek dokusu üzerindeki etkileri

(Uzunlar AK, Ketani MA, Gök F, Balci K). Tr Ekopatol Derg 2000; 6(3-4): 113-118.

Petrol istasyonlarında çalışan pompa işçilerinde benzene bağlı hematotoksisite

(Elkiran ET, Aygen B). Tr Ekopatol Derg 2001; 7(3-4): 33-36.

Malathion'un pankreas üzerine etkilerinin deneysel olarak araştırılması.

(Özyurt D, Tuğyan K, Bağrıyanık HA, Sönmez Ü, Ergür BU, Buldan Z). Tr Ekopatol Derg 2001; 7(3-4): 75-79.

Yerçekiminin sperm hücresi ve testiküler fonksiyon üzerine etkisi.

Ok E, Özyurt D, Buldan Z. Tr Ekopatol Derg 2002; 8(3-4): 107-109.

Çocukların romatolojik hastalıklarında yaşadıkları yüksekliklerin önemi var mıdır?

Soylu A, Türkmen MA, Kavukçu S. Tr Ekopatol Derg 2003; 9(3-4): 105-106.

VI. DİĞER LEZYONLAR**İzmir yöresinde Meckel divertikülü görülme sıklığı ve histopatolojik özellikleri**

(Ortaç R, Munis N, Diniz AG, Aktaş S, Karaca İ). Tr Ekopatol Derg 2000; 6(3-4): 167-170.

Hidrops fetaliste otopsinin değeri ve 27 olgunun incelenmesi

(Kabukçuoğlu S, bildirici K, Tel N, Eren O, Sener T, Tanır M).. Tr Ekopatol Derg 2002; 8(3-4):74-78.

Kaynaklar

1. Ecopathology: the influence of environment on disease. Spore 1994; 49: 6 (Abstract).
2. Canda MŞ. Etik ve bilimsel yayın etiği. Tr Ekopatol Derg 1996; 2(3-4): 67-72.
3. International Committee of Medical Journal Editors: uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals. Ann Intern Med 1977; 126: 36-47.
4. Parsell G, Bligh J. Writing for Journal Publication. Medical Teacher 1999; 21(5): 457-468.
5. Vancouver System. Medical Education 1999; 33: 66-78.
6. Canda MŞ. Dergilerimizin uluslararası standartlara uygunluğu ve indekslenme sorunları. Tr Ekopatol Derg 2002; 8(1-2): 117-120.
7. Ersöz C, Zorludemir S, Varinli S. Türk Patoloji İndeksi (1970-1991). Adana: Kemal Basımevi, 1991; 394.
8. Kayar R. Türkiye Meme Hastalıkları bibliyografyası. I. Cilt (1933-93). İzmir: Duyal Basımevi, 1993.
9. Kayar R. Türkiye Meme Hastalıkları bibliyografyası. I. Cilt (1994-96). İzmir: Duyal Basımevi, 1997.
10. Kayar R. Türkiye'de tıp dergilerinin meme hastalıkları konulu özel sayıları. Tr Ekopatol Derg 1999; 5(3-4): 131-132.
11. Canda MŞ. Türkiye Meme Hastalıkları Bibliyografyası I-III. Tr Ekopatol Derg 2002; 8(1-2): 39-42.
12. Percy C, Holten Vvon, Muir C (Çev: **Canda MŞ**). UHS-O Uluslararası Hastalık Sınıflandırması: Onkoloji / ICD-O International Classification of Diseases for Oncology. İkinci Baskı, Ege Üniversitesi Kanserle Savaş Uygulama ve Araştırma Merkezi, Bornova, İzmir-Türkiye, 1992 / Dünya Sağlık Örgütü, Cenevre-İsviçre, 1990.
13. Fritz A, Percy C, Jack A, Sobin L, Parkin DM, Whelan S (Çev: **Canda MŞ**). UHS-O Uluslararası Hastalık Sınıflandırması: Onkoloji / ICD-O International Classification of Diseases for Oncology. Üçüncü Baskı, İzmir Onkoloji Hastanesi Ve Ekopatoloji Derneği, İzmir-Türkiye, 2002 / Dünya Sağlık Örgütü, Cenevre-İsviçre, 2000.
14. Canda MŞ. Uluslararası Hastalık Sınıflandırması: Onkoloji UHS-O (ICD-O). Tr Ekopatol Derg 2002; 8(3-4): 121.

Yazışma adresi:

Prof. Dr. Şerefettin CANDA
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı,
İnciraltı-İzmir
Tel : 0232 279 22 20-412 34 02
GSM : 0505 423 26 01
E-mail : serafettin.canda@deu.edu.tr